

Veiledning til forskrift om landtransport av farlig gods

I denne veiledningen har selve forskriftsteksten grå bakgrunn. Veiledning til de enkelte paragrafer har hvit bakgrunn.

Kapittel 1 - Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Forskriften har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot uhell, ulykker og uønskede tilsiktede hendelser ved landtransport av farlig gods.

Formålet gir uttrykk for hva myndighetene ønsker å oppnå ved reguleringen. Forskriftens øvrige bestemmelser skal derfor tolkes i lys av formålet.

§ 2. Virkeområde

Forskriften regulerer forberedelse til, gjennomføring og avslutning av enhver landtransport av farlig gods, herunder forflytting til eller fra en annen transportmåte, samt krav til kontroll- og opplæringsordninger.

ADR og RID er en del av forskriften.

ADR og RID gjelder likevel ikke for:

- transport av farlig gods som i sin helhet foregår innenfor et lukket område
- transport av farlig gods som foretas av mobile maskiner og det farlige godset brukes av den mobile maskinen selv
- militær transport av eksplosive stoffer og gjenstander i klasse 1, samt transport på militære kjøretøy av reservebeholdere med UN 1202 dieselolje, UN 1203 bensin, UN 1223 parafin eller UN 1863 jetdrivstoff fly.
- politiets transport av farlig gods ved kontroll og annen myndighetsutøvelse
- tollvesenets transport av farlig gods ved kontroll og annen myndighetsutøvelse

Forskriften gjelder enhver aktivitet knyttet til sikker gjennomføring av all landtransport av farlig gods i Norge, herunder Svalbard. Forskriften består av den innledende rammeforskriften, samt vedleggene ADR og RID. Selv om ADR/RID avsnitt 1.1.2, «Omfang», begrenser virkeområdet av ADR og RID til internasjonal transport, så gjelder ADR og RID også for nasjonal transport med unntakene ovenfor. Bestemmelsene i rammeforskriften gjelder for all landtransport av farlig gods uavhengig av om denne er omfattet av ADR/RID eller ikke. Batterier eller drivstoff i faste tanker på kjøretøyer, som brukes til dets fremdrift, er ikke å regne som gods.

Til a): Med lukket område menes et område som er stengt for alminnelig trafikk med motorvogn. Området trenger ikke være stengt ved fysiske tiltak, men det må klart fremstå for allmennheten at de ikke har lov til å ferdes på området med motorvogn. Transporten regnes som transport på lukket område selv om man krysser en vei hvor allmennheten har tilgang. Et bedriftsområde hvor det

forekommer trafikk med motorvogn er å anse som lukket, dersom trafikken er under bedriftens kontroll. Det vil si trafikk av personer som har et legitimt ærende på området. Flytting av farlig gods innenfor en havneterminal er et eksempel på transport innenfor et lukket området. Det forutsettes at bedriften i sitt internkontrollsystem har tatt vare på de nødvendige krav til sikkerhet rundt transport av farlig gods innen sitt område.

Til b): Mobile maskiner omfattes av begrepet motorredskap i forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften), og er selvkjørende arbeidsredskap med grunnkonstruksjon som atskiller seg fra andre motorvogner for transport av farlig gods eller personer. Eksempler på mobile maskiner er asfaltleggmaskiner, store industritrucker og motorvogner (tankvogner) som legger ut veiolje.

Mobile maskiner som inneholder farlig gods og som transporteres som last er regulert i ADR/RID.

Til c): Militær transport omfatter transport med Forsvarets egne kjøretøyer, kjøretøyer som er rekvirert, innleiet eller leaset av Forsvaret og hvor fører er militær eller sivilt ansatt i Forsvaret, men omfatter ikke innleiet transportør og transportør som kjører på oppdrag for Forsvaret, bortsett fra når det sivile kjøretøyet inngår i en militær kolonne. Militær transport omfatter også transport gjennomført av fremmede makters væpnede styrker som er invitert til Norge av Forsvaret, for eksempel i forbindelse med øvelser.

En reservebeholder er en emballasje som ikke er større enn at den normalt blir håndtert av en person uten bruk av løfteutstyr, og at emballasjen benyttes til å re-fylle beholdere som utgjør en integrert del av et fremkomstmiddel eller en maskin.

Til d) og e): Med uttrykket "kontroll" menes politiets og tollvesenets kontroll på vei, jernbane eller kontroll i virksomhet. Uttrykket "annen myndighetsutøvelse" omfatter for eksempel transport av beslaglagt farlig gods, men ikke transport av farlig gods i forbindelse med for eksempel øvelse.

§ 3. Definisjoner

I forskriften skal følgende uttrykk forstås slik:

ADR – den til enhver tid gjeldende utgave av den europeiske avtale om internasjonal veitransport av farlig gods, inngått 30. september 1957, med bilag A og B.

Farlig gods – gods klassifisert som farlig i henhold til ADR/RID, og som inndeles i følgende klasser:

Klasse 1 Eksplosive stoffer og gjenstander

Klasse 2 Gasser

Klasse 3 Brannfarlige væsker

Klasse 4.1 Brannfarlige faste stoffer, selvreaktive stoffer, polymeriserende stoffer og faste eksplosivstoffer som er gjort ufølsomme

Klasse 4.2 Selvantennende stoffer

Klasse 4.3 Stoffer som utvikler brennbare gasser i kontakt med vann

Klasse 5.1 Oksiderende stoffer

Klasse 5.2 Organiske peroksider

Klasse 6.1 Giftige stoffer

Klasse 6.2 Infeksjonsfremmende stoffer

Klasse 7 Radioaktivt materiale

Klasse 8 Etsende stoffer

Klasse 9 Forskjellige farlige stoffer og gjenstander

Kjøretøy – enhver motorvogn beregnet for bruk på vei, som har minst fire hjul og er konstruert for en maksimal hastighet på over 25 km/t og enhver tilhenger, med unntak av kjøretøy som går på skinner, og mobile maskiner, samt landbruks- og skogbrukstraktorer som ikke kjører raskere enn 40 km/t ved transport av farlig gods

RID – den til enhver tid gjeldende utgave av det internasjonale reglement for transport av farlig gods på jernbane, som fremgår av vedlegg C i konvensjonen om internasjonal jernbanetransport (COTIF).

Tom, ikke rengjort tank – tank, inklusiv stasjonær tank, som inneholder mindre væske eller gass i væskefase enn 15 prosent av tankens volum, og maksimalt 1500 kg.

Øvrige definisjoner finnes i ADR og RID, først og fremst i kapittel 1.2.

Definisjonen av tom, ikke rengjort tank er tatt inn for å presisere hva som forstås med dette begrepet i ADR, slik det for eksempel brukes i avsnitt 1.1.3.1 f) og 4.3.2.4.

Kapittel 2 - Almennelige bestemmelser

§ 4. *Generelle krav til sikker gjennomføring av transport*

Enhver som har befattning med farlig gods skal vise aktsomhet og opptre på en slik måte at skade på liv, helse, miljø eller materielle verdier forebygges, samt hindre at farlig gods kommer på avveie eller i urette hender.

Farlig gods må ikke overlates for transport til noen som åpenbart mangler kunnskap og ferdigheter, eller ikke har materiell for å kunne gjennomføre en forsvarlig transport.

Farlig gods skal være merket slik at de farlige egenskapene tydelig fremkommer.

Farlig gods skal være emballert på sikker måte slik at det ikke oppstår lekkasje eller annen farlig situasjon.

Utstyr og materiell som benyttes til transport av farlig gods skal være i slik stand at transporten kan gjennomføres på en sikker og forsvarlig måte.

Fylling og tømming av farlig gods skal foregå under kontinuerlig tilsyn.

§ 5. *Krav til virksomhet*

Virksomheten skal kartlegge farer og problemer som kan oppstå med transport av farlig gods og på denne bakgrunn vurdere risiko. Vurderingen skal inkludere interne og eksterne forhold, herunder uønskede tilsiktete hendelser. På bakgrunn av vurderingen skal det utarbeides planer og gjennomføres tiltak for å redusere risikoen til et akseptabelt nivå.

Virksomheten skal sørge for at alle som har befattning med farlig gods har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter som gjør dem i stand til å utføre oppgavene på en sikker og forsvarlig måte.

Når ADR/RID krever at arbeidsgiver skal oppbevare dokumentasjon på gjennomgått opplæring, skal denne dokumentasjonen oppbevares gjennom hele ansettelsesperioden og minst ett år etter ansettelsesforholdets opphør.

Eier og bruker av kjøretøy, jernbanevogn og annet materiell plikter å holde dette i forsvarlig stand gjennom systematisk tilstandskontroll og vedlikehold.

I virksomhet som skal utpeke sikkerhetsrådgiver i henhold til ADR/RID, har sikkerhetsrådgiveren en sentral oppgave med å påse at virksomheten oppfyller kravene i § 5. Se for øvrig § 10.

§ 6. *Varsling og rapportering av uhell og nesten-uhell*

Ved uhell hvor det har oppstått eller er fare for lekkasje eller brann, skal fører av kjøretøy, togfører/leder/lokomotivfører umiddelbart sørge for å varsle brannvesenet.

Virksomheter skal rapportere om uhell og nesten-uhell som skjer i forbindelse med transport av farlig gods, når hendelsen har eller kunne ha fått konsekvenser for liv, helse, miljø eller materielle verdier. Det skal rapporteres innen 8 dager og på et fastsatt skjema.

Brannvesenet skal varsles på telefonnummer 110. Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning foreligger det også en plikt til å varsle brannvesenet umiddelbart i henhold til forskrift om varsling av akutt forurensning mv.

For å kunne dra lærdom av de uhell som skjer ved transport av farlig gods, er det viktig at myndighetene får rapport om slike hendelser. Standard uhellskjema med veiledning til bruk ved uhell i Norge finnes på DSBs hjemmeside www.dsb.no. Rapporteringsplikten omfatter også uhell ved for eksempel lasting og lossing, i tillegg til uhell som oppstår ved fremføringen av godset, se definisjonen på transport i ADR/RID kapittel 1.2. Virksomheter som ikke kan benytte skjema på norsk, må rapportere til DSB etter malen i ADR/RID 1.8.5.4.

Alle uhell som innebærer utslipp eller aktivering av farlig gods skal rapporteres, med unntak av ubetydelige utslipp som ikke innebærer fare for mennesker, miljø eller materielle verdier. Videre skal alle uhell som medfører personskade rapporteres selv om det farlig godset ikke er involvert i eller er årsaken til skaden.

Uhell hvor det var umiddelbar fare for utslipp eller aktivering av godset (nesten-uhell) skal også rapporteres. Dette gjelder for eksempel slike uhell som medfører at transporten ikke kan fortsette med det samme utstyret som den er påbegynt med, eller ved branntilløp i kjøretøy. Andre trafikkrelaterte nesten-uhell er ikke rapporteringspliktige, det samme gjelder trafikkuhell uten personskade som ikke medførte fare for lekkasje eller aktivering av gods.

Hvem som rapporterer inn uhellet er det opp til virksomheten å fastsette, men det påligger virksomheten å sørge for at det blir rapportert inn i henhold til § 6, jf. bestemmelsene om sikkerhetsrådgivers plikter i ADR/RID 1.8.3.

Det vises også til arbeidsmiljølovens § 5-2 første ledd om arbeidsgivers varslingsplikt ved personskade.

I henhold til strålevernforskriftens § 11, skal det ved uhell med farlig gods i klasse 7 radioaktivt materiale også sendes rapport til Statens strålevern.

Dersom uhell skjer i utlandet skal bestemmelsene i kapittel 1.8.5 i ADR/RID følges og rapportmal som vist i 1.8.5.4 i ADR/RID fylles ut og sendes til vedkommende myndighet i det landet uhellet har skjedd.

§ 7. Opphold under transport

Farlig gods skal transporteres og losses uten unødig opphold.

Dersom opphold under transport likevel er påkrevet, skal oppholdet foregå på et egnet sted. Ved vurderingen av egnethet skal det både tas hensyn til sikkerheten for omgivelsene og sikring av lasten mot uvedkommende.

Brannvesenet kan i det enkelte tilfelle henvide kjøretøy med farlig gods til bestemte områder for opphold under transport.

Transportdokument skal forevises brannvesenet på oppfordring.

Transport er definert som:

"flytting av farlig gods fra et sted til et annet, inklusive nødvendig opphold som følge av transportforholdene og inklusive eventuell tid det farlige godset må befinne seg i kjøretøyer/vogner, tanker og containere som følge av trafikkforholdene før, under og etter forflytningen.

Denne definisjonen omfatter også midlertidig mellomagring av farlig gods for å bytte til annet transportmiddel (omlasting). Dette gjelder forutsatt at transportdokumenter som viser sted for avsendelse og mottak blir fremlagt på forespørsel og at emballasje og tanker ikke blir åpnet under den midlertidige lagringen, unntatt for å bli kontrollert av vedkommende myndighet;"

Et eksempel på mellomlagring som ikke faller inn under begrepet transport, er når det farlige godset blir stående av andre grunner, for eksempel i påvente av et nytt transportoppdrag.

Opphold som ikke omfattes av definisjonen ovenfor faller utenfor forskriftens virkeområde og er å regne som oppbevaring.

Sikring og sikringsplaner er omtalt i kapittel 1.10 i ADR/RID. Bestemmelser om tilsyn med kjøretøy ved opphold under transport er omtalt i kapittel 8.4 og 8.5 i ADR. Veiledere om temaet sikring (security) finnes på www.dsb.no.

Oppbevaring av blant annet brannfarlig vare og eksplosiver reguleres av lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver, forskrift 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff (eksplosivforskriften), forskrift 8. juni 2009 nr. 602 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen. For lossing, lasting, og oppbevaring av farlig gods i havner vises til forskrift 15. desember 2009 nr. 1543 om lossing, lasting, lagring og transport innen kommunens sjøområde og havner innenfor samme område av farlige stoffer og varer.

Brannvesenet har fått myndighet til å henvise kjøretøy med farlig gods til bestemte områder for opphold under transporten. Myndigheten er begrenset til enkelttilfeller, og at det ikke gis anledning til å fastsette generell forskrift. På oppfordring skal transportdokument forevises brannvesenet. Hensikten er at brannvesenet skal kunne gripe inn i situasjoner hvor kjøretøy med farlig gods er parkert eller har opphold på et uegnet sted. Brannvesenet vil derfor kunne overprøve vurderingen av hva som er "unødig" opphold, samt om stedet oppholdet foregår er "egnet" utfra hensynet til den risiko det farlige godset utgjør for omgivelsene.

Hensikten med bestemmelsen er at brannvesenet skal bidra med ulykkesforebyggende oppgaver ved transport av farlig gods.

§ 8. Farlig gods på godsterminal

Ansvarlig for operativ drift av godsterminal skal på forespørsel fra brannvesen kunne an vise hvor farlig gods befinner seg på terminalen.

§ 9. Språk

For transporter som i sin helhet foregår i Norge, er det tilstrekkelig å bruke norsk språk på merking og i dokumentasjon. Skriftlige instruksjoner med tiltak for ulykker eller nødsituasjoner skal imidlertid være utformet på et språk som kjøretøyets mannskap kan lese og forstå.

For transporter som krysser grensen ut av eller inn til Norge, eller i sin helhet forgår utenfor Norge, må aktuelle bestemmelser om bruk av språk i ADR/RID følges fullt ut, dersom det ikke foreligger en multilateral avtale om annet mellom de land som berøres av transporten. Bestemmelsene for bruk av språk i transportdokument finnes i ADR/RID, avsnitt 5.4.1.4. Bestemmelser for de skriftlige instruksjonene til kjøretøyets mannskap finnes i ADR 5.4.3.2. Instruksjonene kan være på norsk når dette er et språk som beherskes av fører og eventuelle hjelpemannskap.

§ 10. Sikkerhetsrådgiver

Virksomhet som kommer i befåtning med transport av farlig gods skal utpeke en eller flere sikkerhetsrådgivere som skal ha ansvar for å medvirke til å verne liv, helse, miljø og materielle verdier, samt hindre uønskede tilsiktede hendelser knyttet til aktiviteter med farlig gods.

Virksomheten skal sende melding om hvem den har utpekt som sikkerhetsrådgiver til DSB.

Virksomhet som kun utøver følgende aktiviteter er unntatt fra plikten til å utpeke sikkerhetsrådgiver og sende melding etter første ledd:

- a) transport av farlig gods som ikke krever merking med oransje skilt etter ADR/RID 5.3.2.
- b) sporadisk transport av farlig avfall definert som farlig gods i transportkategori 3 og 4 i ADR/RID kapittel 3.2 tabell A, under forutsetning av at virksomhetens hoved- eller sekundærvirksomhet ikke er transport, lasting eller lossing av farlig gods
- c) kontroll- og redningsoppgaver i forbindelse med transport av farlig gods
- d) militær transport av farlig gods
- e) transport av farlig gods som i sin helhet foregår innenfor et lukket område

Flere bestemmelser om sikkerhetsrådgiver er nedfelt i ADR/RID avsnitt 1.8.3. Virksomheten skal melde inn utpekt sikkerhetsrådgiver via altinn. Informasjon om innmelding av sikkerhetsrådgiver og lenke til elektronisk melding finnes på www.dsb.no. Stiftelsen Norsk brannvernforening administrerer eksamensordningen for sikkerhetsrådgivere.

I virksomhet som skal utpeke sikkerhetsrådgiver i henhold til forskriften, har sikkerhetsrådgiveren en sentral oppgave med å påse at virksomheten oppfyller kravene i § 5.

For definisjon av «lukket område», se veiledningsteksten til § 2. For virksomheter som forsender, pakker, laster eller fyller farlig gods, så gjelder unntaket i bokstav a når forsendelsen ikke utløser krav om merking med oransje skilt. Forsendelser som ikke utløser krav om merking med oransje skilt er oppgitt i ADR/RID 1.1.3, 1.7.1.4, 3.3, 3.4 og 3.5.

§ 11. Unntak fra krav til ADR-kompetansebevis

Krav til kompetansebevis etter bestemmelsene i ADR gjelder ikke:

- a) ved reparasjoner og verkstedskontroll av tom, ikke rengjort tank
- b) for tjenestemenn i Statens vegvesen i tilknytning til kontroll
- c) for militært personell som transporterer drivstoff tilhørende klasse 3 dersom transporten er militær og føreren har gjennomgått militær opplæring og prøve som er godkjent av Forsvaret

Flere bestemmelser om ADR-kompetansebevis er nedfelt i ADR kapittel 8.2.

Politiet og tollvesenet er fritatt for krav om ADR-kompetansebevis, jf. § 2 om fritak fra ADR i forbindelse med kontroll og myndighetsutøvelse.

Ytterligere informasjon om ADR-kompetansebevis finnes på www.dsb.no.

§ 11a. *ADR-eksamen*

Den som ikke består eksamen innen 1 år etter fullført opplæring mister retten til å avlegge eksamen. For å kunne avlegge eksamen må opplæringen gjennomføres på nytt.

Kapittel 3 - Særskilte krav til visse typer gods, emballasje, kjøretøy og tanker

§ 12. Transport av farlig avfall

Transport av inntil 500 kg netto farlig gods, klassifisert som farlig avfall i henhold til avfallsforskriften, er ikke underlagt andre krav i ADR enn de som gjelder for emballasje, tanker, merking, samemballering, sikkerhetsrådgiver og transportdokumenter, når sjåføren er opplært i:

- a) bestemmelser for transport av farlig avfall
- b) hovedtyper av farer, inkludert merking og faresedler
- c) forebyggende tiltak og sikkerhetstiltak tilpasset de ulike typer farer
- d) sikker lasting, lossing og transport av farlig avfall
- e) funksjon og prosedyrer for drift av teknisk utstyr på kjøretøy
- f) grunnleggende kunnskap for å minimere sannsynligheten for uønskede hendelser
- g) beredskapsprosedyrer, herunder nødvendige tiltak for å ivareta sikkerheten til mannskapet samt publikum og miljøet
- h) bevissthet om sikring (security)
- i) bestemmelsene for transport av farlig gods i vegtunneler og aktuelle forebyggende tiltak og beredskapstiltak for slik transport.

Varigheten av opplæringen skal være minimum 6 timer. Dokumentasjon på opplæringen skal oppbevares av virksomheten og gjøres tilgjengelig for føreren eller vedkommende myndighet på forespørsel

Ved innsamling av flytende farlig avfall levert i kanner, bokser eller lignende, kan det benyttes UN-godkjent fat, stiv IBC eller storemballasje som ytteremballasje. Rester av lim, maling, harpiksløsninger eller lignende i emballasje på inntil 10 liter, kan transporteres på pall med pallekarmer, og som i tillegg er tilfredsstillende sikret mot lekkasje.

Farlig avfall som inngår i henteordning fra husholdninger kan transporteres i spesielle kasser med sikret lokk. Slike kasser er tillatt merket "Farlig avfall". Kravene i ADR/RID om samemballering trenger ikke være oppfylt dersom det er truffet tilstrekkelige tiltak som hindrer farlige reaksjoner.

Deklarasjonsskjema i henhold til avfallsforskriften kan benyttes som transportdokument.

Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder likevel ikke for:

- a) eksplosive stoffer og gjenstander klasse 1
- b) infeksjonsfremmende stoffer klasse 6.2
- c) radioaktivt materiale klasse 7

Generelt

Bestemmelsene i ADR/RID gjelder i utgangspunktet fullt ut også for avfall som er farlig gods. For transport av inntil 500 kg netto farlig avfall som er farlig gods, kan man imidlertid ved nasjonal transport velge å benytte bestemmelsene i denne paragrafen som et alternativ. Dette gjør det enklere å etablere fleksible ordninger for innsamling av farlig avfall. Avfallsforskriften forvaltes av Miljødirektoratet.

Transportdokument

Et ordinært transportdokument/fraktbrev med de opplysninger som kreves i ADR/RID eller et deklarasjonsskjema, kan benyttes som transportdokument. I kommunale innsamlingsystemer er det verdt

å merke seg at kommunen ofte må påta seg avsenderansvaret. Fra ubetjente anlegg og fra private husholdninger der det er umulig å fastslå eksakt mengde og innhold må den som henter godset foreta en kvalifisert vurdering av mengde og sannsynlig type innhold. I transportdokumentet skal ordet "avfall" tilføyes.

Avsender og transportør i et innsamlingsssystem

Ved overlevering av farlig avfall for transport, er avsenderen ansvarlig for at det blir gitt korrekte opplysninger om godset, og at kravene til transportdokument, emballering og merking overholdes. I mange tilfeller kan det være transportøren/innsamleren som har kunnskapen om hvordan dette skal gjøres på korrekt måte. Det er derfor naturlig at denne ofte benyttes som konsulent av avsenderen. For eksempel vil innsamleren ved hjelp av enkle spørsmål kunne avgjøre om spillolje fra en landbruksvirksomhet skal regnes som brannfarlig væske klasse 3 eller ikke.

Brukt motorolje fra dieselmotor regnes ikke som farlig gods. Er imidlertid den brukte motoroljen innblandet med bensin eller andre lettantennelige løsningsmidler, er det stor sannsynlighet for at den må regnes som brannfarlig væske klasse 3. Dersom flammepunktet i slike tilfeller ikke er bestemt, bør man bruke bestemmelsene som gjelder for stoffer med flammepunkt under 23 °C og kokepunkt over 35 °C, som er stoffer og blandinger klassifisert under emballasjegruppe II i ADR/RID.

Brukte batterier

Transport av brukte, våte akkumulatører, fylt med syre eller base (blyakkumulator, bilbatteri, fritidsbatteri etc.), se UN 2794, UN 2795 og UN 2800, spesiell bestemmelse 598 og emballeringsbestemmelsene P801 og P801a.

Når det gjelder litiumbatterier så vil slike batterier som regel ikke anses som farlig avfall og de kan derfor ikke benytte bestemmelsene i denne paragrafen. Det finnes enkelte muligheter for å transportere slike batterier, samt utstyr som inneholder slike batterier, under forenklede betingelser som avfall. Se spesiell bestemmelse 188, 377 og 636 i kapittel 3.3, samt emballeringsbestemmelse P909 i 4.1.4.1.

Små engangsbatterier som ikke inneholder litium, inkludert husholdningsbatterier som brukes for eksempel i lommelykter, radioer, kameraer osv. er ikke underlagt bestemmelsene i ADR/RID. I forbindelse med innsamling av slike batterier kan det være hensiktsmessig å bruke samme type emballasje som for brukte litiumbatterier for å oppnå sikker transport.

Rester av lim, maling, harpiksløsninger osv.

Eksempel på pall med pallekarm som er tilfredsstillende sikret mot lekkasje er:

I bunnen av hver pall plasseres en pallehette av plast, hetten trekkes opp langs innsiden av pallekarmen og låses slik at bunnen blir tett og lekkasjesikker. Pallen bygges opp med maksimalt seks pallekarmer i høyden. Høyden av hver pallekarm forutsettes å være maksimalt 20 cm. Over toppen av pallen tres en ny pallehette for å redusere sannsynligheten for lekkasje. Før transporten "låses" pallekarmene og øverste pallehette ved bruk av stroppbånd, jekkestropper eller tilsvarende.

Farlig avfall fra husholdninger

Eksempel på hvordan farlig avfall som inngår i henteordninger fra husholdninger kan transporteres:

1. Det benyttes kasser av rimelig god kvalitet som ikke lekker under vanlige transportforhold.
2. Kassene har lokk med mekanisme som sikrer at lokket holdes på plass under transporten.
3. Hvis kassene skal stables må de tåle å stables.
4. Under transporten må kassene være forsvarlig stuet og sikret for å unngå uhell.
5. Hvis kassene ikke er merket med faresedler må de være merket med "Farlig avfall".
6. Kassene bør åpnes og inspiseres av sjåføren eller hans hjelpemann før de lastes på bil. Dersom det er søl, spill, lekk inneremballasje eller andre forhold i kassen som kan medføre fare må kassen ikke lastes på bilen, men avvises.

§ 13. Flyplasstankbil

Flyplasstankbil som ikke er beregnet for bruk på offentlig vei og som ikke har ADR godkjenningssattest, kan kjøre med tom ikke rengjort tank mellom flyplasser, til og fra verksteder, og gjennomføre testkjøring, dersom den er merket med oransje skilt og faresedler i henhold til ADR 5.3.

§ 15. Forbud mot fylling og tømming av IBC på kjøretøy

Det er ikke tillatt å fylle eller tømme brannfarlig væske klasse 3 i eller fra IBC som står på et kjøretøy. Forbudet gjelder ikke brannfarlig væske i emballasjegruppe III.

§ 16. Utvidet brukstid for emballasje for enkelte etsende stoffer

Emballasje, unntatt IBC og storemballasje, som kun benyttes til transport av UN 3412 maursyre, kan brukes inntil 10 år fra produksjonsdato dersom den brukes i et kontrollert retursystem.

IBC av stiv plast (31H1) som kun benyttes til transport av følgende stoffer i klasse 8:

- a) UN 3412 maursyre
- b) UN 1824 natriumhydroksidløsning med høyst 52 prosent natriumhydroksid
- c) UN 2672 ammoniakkløsning med høyst 25 prosent ammoniakk
- d) UN 1791 natriumhypoklorittløsning med høyst 15 prosent natriumhypokloritt
- e) UN 1789 saltsyre

som brukes i et kontrollert og dokumentert retursystem kan benyttes i inntil 7,5 år fra produksjonsdato.

Det skal gjennomføres årlig tilstandskontroll for IBC som er eldre enn 5 år.

§ 17. Transport av farlig gods på buss

Dersom busselskapet tillater det, kan passasjer ta med farlig gods som er til eget personlig bruk og emballert i original emballasje.

Uavhengig av busselskapets vurdering er eksplosive stoffer og gjenstander, med unntak av publikumstilgjengelig fyrverkeri og håndvåpenammunisjon, ikke tillatt transportert på buss med passasjerer.

Denne bestemmelsen gir busspassasjer anledning til å ta med seg typiske forbrukerartikler som er klassifisert som farlig gods. Busselskapet kan imidlertid forby passasjerer å medbringe farlig gods av hensyn til sikkerheten. Farlig gods på passasjertog er regulert i RID.

§ 18. Tanktransport med landbruks- eller skogbrukstraktor

For transportert i egen jord- og/eller skogbruksvirksomhet, i tank med landbruks- eller skogbrukstraktor med eller uten tilhenger, som ikke kjører raskere enn 40 km/t ved transport av farlig gods, skal bestemmelsene i ADR om brannslukningsmateriell, skriftlige instruksjoner, merking, tanker og utstyr, og for tanktilhengere krav til elektrisk utstyr, gjelde tilsvarende.

For transportert utenfor egen jord- eller skogbruksvirksomhet, gjelder i tillegg kravet om ADR-kompetanse-bevis.

Traktor nevnt i første ledd skal ha nasjonal godkjenningsattest.

Ammoniaktank skal oppfylle alle krav i ADR 2005 del 6.8 eller senere utgaver inkludert kravene til periodisk kontroll. Ammoniaktank skal minst hvert sjette år gjennomgå magnetpulverprøving for å avdekke eventuelle sprekker.

§ 18 a. Bruk av ekstra store kjøretøykombinasjoner

Kjøretøy som transporterer farlig gods og som skal ha godkjenning etter ADR del 9 som et FL, AT, EX/II eller EX/III -kjøretøy, skal ikke inngå i modulvogntog eller andre vogntog som overstiger de vekter og dimensjoner som er angitt i forskrift 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 5-4.

Modulvogntog anses for være en transportenhet med mer enn en tilhenger, og er forbudt å benytte til transport av farlig gods i henhold til ADR 8.1.1. Norge har imidlertid underskrevet en multilateral avtale (se ADR 1.5.1) som gir et generelt unntak fra forbudet. Bestemmelsen i denne paragrafen medfører at tank- og eksplosivkjøretøyer, på tross av den multilaterale avtalen, ikke kan inngå i modulvogntog. Det vil være tillatt å transportere farlig gods i klasse 2 til 9 som stykkgoods på slike vogntog.

Forbudet mot tank- og eksplosivkjøretøy vil også gjelde for ekstra store vogntog som ikke er modulvogntog.

§ 18 b. Tanktransport av UN 3375, mellomprodukt for sprengstoff

Produkter klassifisert og godkjent som UN 3375 AMMONIUMNITRAT EMULSJON, LØSNING eller GEL, flytende eller fast stoff, og som har bestått testene a, b og c i testserie 8 i UN Testmanualen, del I seksjon 18, kan transporteres uten at egnetheten for transport i tank er ytterligere bevist ved prøving, dersom transporten skjer i tank som er tilvirket av aluminium. Når det benyttes aluminiumstank for UN 3375 på mobile tilvirkningsenheter for eksplosiver (MEMU), kreves det ikke sprengblekk eller andre særskilte trykkavlastningsordninger på tanken.

Denne bestemmelsen gjelder ikke for transport i multimodale tanker.

Denne bestemmelsen betyr at stoffer godkjent som UN 3375 kan transporteres på aluminiums-tanker uten at det kreves ytterligere tester eller spesielt godkjente trykkavlastningsanordninger på MEMU.

Dersom transporten foretas av tanker i andre metalliske materialer (unntatt multimodale tanker) enn aluminium, må egnetheten til stoffet for tanktransport være prøvet i henhold til 4.3.5 TU 39 på en måte som er akseptert av DSB og DSB (eller organ utpekt av DSB) skal godkjenne særskilte anordninger for trykkavlastning på tank på MEMU i henhold til ADR 6.12.3.1.2.

Kapittel 4 - Transport av eksplosive stoffer og gjenstander

§ 19. Forbud mot samlasting av sprengstoff og tennere

Samlasting av sprengstoff i forenlighetsgruppe D og tennere i forenlighetsgruppe B i samme kjøretøy er ikke tillatt.

§ 20. Lasting og lossing av eksplosive stoffer og gjenstander klasse 1

Eksplosive stoffer og gjenstander klasse 1 kan lastes og losses på offentlig sted når dette er et brukersted eller et sted som har tillatelse til oppbevaring av eksplosiv vare.

Omlasting av eksplosive stoffer og gjenstander klasse 1 etter pålegg fra kontrollmyndigheten er tillatt på offentlig sted.

Det er ikke nødvendig å søke om tillatelse i henhold til ADR/RID 7.5.11.CV1, for lasting og lossing på offentlig sted i tettbebygd strøk, forutsatt at aktiviteten er i overensstemmelse med relevante krav i forskrift om sivil håndtering av eksplosjonsfarlige stoffer (eksplosivforskriften) eller forskrift om fyrverkeri og pyrotekniske varer.

§ 21. Emballasje for pyroteknisk nødutstyr m.m. som skal til destruksjon

Pyroteknisk nødutstyr, kollisjonsputeladning, kollisjonsputeenhet og beltestrammer som skal til destruksjon kan transporteres i ytteremballasje bestående av UN-godkjent plastfat med avtakbart lokk, under forutsetning av at hver gjenstand:

- a) betraktes som tilhørende klassifiseringskode 1.3G
- b) er emballert i inneremballasje av plast

Transportdokumentet skal indikere at emballeringsbestemmelse P101 er benyttet.

Kapittel 5 Overgangsbestemmelser

§ 22. *Nasjonal godkjenningssattest for kjøretøy som transporterer farlig gods*

Kjøretøy som ikke oppfyller de relevante kravene i ADR kapittel 9 for det farlige godset som skal transporteres, men som er tillatt brukt i henhold til en nasjonal overgangsbestemmelse i denne forskriften, skal ha en nasjonal godkjenningssattest for kjøretøyet. Denne attesten er kun gyldig i Norge. Teknisk kontroll og fornyelse av attesten skal skje årlig slik det er foreskrevet for ADR-godkjente kjøretøyer i ADR avsnitt 9.1.2.3 og 9.1.3.4

§ 23. *Overgangsbestemmelse for tanker og tankkjøretøy*

Tanker og tankkjøretøyer som ikke tilfredsstillt nåværende krav til konstruksjon, men som ble bygget før 1. januar 1997 i overensstemmelse med norske bestemmelser, kan likevel benyttes for innenlands transport frem til og med 31. desember 2019, dersom de tilfredsstillt de opprinnelige krav til sikkerhet samt at inspeksjon og prøver utføres i samsvar med bestemmelsene i ADR.

Denne overgangsbestemmelsen er ikke lenger aktuell. Flere overgangsbestemmelser finnes i ADR kapittel 1.6.

§ 26. *Overgangsbestemmelse for mobil tilvirkningsenhet for eksplosiver (MEMU)*

Mobil tilvirkningsenhet for eksplosiver (MEMU) som ble bygget og godkjent i henhold til nasjonale bestemmelser før 1. juli 2009, men som ikke oppfyller kravene i ADR til konstruksjon og godkjenning som gjaldt fra 1. januar 2009, kan benyttes med nasjonal godkjenningssattest for kjøretøyet.

Nasjonal godkjenningssattest for MEMU kan gis til kjøretøy som tilfredsstillt konstruksjonskravene som gjaldt da enheten ble bygget, samt betingelsene som er angitt i enhetens opprinnelige vedtak om godkjenning uavhengig av godkjenningens varighet.

Kapittel 6 Tilsyn og kontroll

§ 30. Tilsyns- og kontrollmyndighet

DSB fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften overholdes.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet er fag- og tilsynsmyndighet for klasse 7 radioaktivt materiale.

DSB, Statens vegvesen, politi og tollvesen kan kontrollere transport av farlig gods på vei.

DSB, politi og tollvesen kan kontrollere transport av farlig gods på jernbane.

DSB kan hos virksomhet kontrollere forhold med direkte tilknytning til landtransport av farlig gods. Statens vegvesen og politiet kan hos virksomhet kontrollere farlig gods kjøretøy.

DSB kan benytte anerkjente kontrollorganer og annen sakkyndig bistand i forbindelse med kontrollen.

§ 31. Gjennomføring av kontroll på vei

Kontroll skal gjennomføres som stikkprøver over en så stor del av veinettet som mulig. Stedet der kontrollmyndigheten anser det nødvendig å holde kjøretøy tilbake eller henvise kjøretøyet til, skal være egnet for formålet og ikke innebære uakseptabel risiko.

Kontroll av kjøretøy skal gjennomføres i henhold til sjekklisten i direktiv 95/50/EF vedlegg I. Kontrollmyndigheten skal gi fører av kjøretøyet et eksemplar av sjekklisten eller en attest som viser resultatet av kontrollen. Sjekklisten/attesten skal på anmodning fra kontrollmyndigheten fremvises ved senere kontroller slik at ytterligere kontroll kan forenkles eller så vidt mulig unngås.

Kontrollmyndigheten kan kreve fremlagt de dokumenter som skal følge med ved transport av farlig gods, og kreve innsyn i lasten. Dersom det ikke innebærer uakseptabel risiko kan kontrollmyndigheten ta ut prøver av godset for nærmere undersøkelser i laboratorier anerkjent av DSB.

Kontrollen skal ikke overstige rimelig tid.

Ved overtredelse av bestemmelser i denne forskriften, og særlig ved overtredelser som listet i direktiv 95/50/EF vedlegg II, kan kontrollmyndigheten enten holde tilbake kjøretøy eller henvise kjøretøy til et passende sted inntil kjøretøyet er brakt i overensstemmelse med reglene. Avhengig av omstendighetene eller av hensynet til sikkerheten kan kontrollmyndigheten også pålegge andre nødvendige tiltak før transporten kan gjenopptas. Kontrollmyndigheten kan på stedet trekke tilbake en godkjenningssattest for et norskregistrert kjøretøy dersom det er i en slik forfatning at fortsatt bruk er uforsvarlig.

§ 32. Samarbeid med andre land om kontroll på vei og tilsyn

Alvorlige og gjentatte overtredelser som utgjør en sikkerhetsrisiko for transport av farlig gods som begås av en virksomhet som er hjemmeværende i et annet land som er omfattet av EØS-avtalen, skal rapporteres/meldes til myndighetene i det landet hvor kjøretøyet er registrert eller hvor virksomheten er etablert.

Myndighetene i det landet hvor alvorlige og gjentatte overtredelser er konstatert, kan anmode myndighetene i det landet hvor kjøretøyet er registrert eller hvor virksomheten er etablert, om å iverksette passende tiltak overfor overtrederen. Myndighetene i det landet hvor kjøretøyet er registrert eller hvor virksomheten er etablert skal i så fall underrette myndighetene i det landet hvor overtredelsen er konstatert om hvilke tiltak som er iverksatt overfor transporten eller virksomheten.

Hvis det ved en veikontroll av et kjøretøy som er registrert i et annet land, konstateres forhold som gir grunn til å anta at det er begått alvorlige eller gjentatte lovovertridelser som ikke kan påvises på grunn av manglende bevis ved denne kontrollen, bistår myndighetene i de berørte landene hverandre med å klarlegge situasjonen. Dersom det i denne sammenheng avlegges et kontrollbesøk i virksomheten, underrettes det andre berørte landet om resultatet av kontrollen.

Kapittel 7 - Avsluttende bestemmelser

§ 33. Eksamensadministrator

DSB utpeker eksamensadministrator for sikkerhetsrådgiver og ADR-kompetansebevis. Eksamensadministrator utarbeider og gjør kjent de nødvendige administrative rutiner for gjennomføring av eksamen og utstedelse av bevis. Eksamensadministrator kan kreve gebyr for gjennomføring av eksamen, for ikke oppmøte til eksamen og for utstedelse av bevis.

Eksamensadministrator for ADR-kompetansebevis er Statens Vegvesen i henhold til avtale mellom DSB og Vegdirektoratet. Stiftelsen Norsk brannvernforening administrerer eksamensordningen for sikkerhetsrådgivere.

§ 34. Klage

Vedtak fattet av DSB kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet. Vedtak i henhold til denne forskrift og ADR/RID truffet av eksamensadministrator, Statens vegvesen, politi, tollvesen eller andre som måtte være tillagt konkrete kontrolloppgaver, kan påklages til DSB. Klagen fremsettes overfor myndigheten eller kontrollorganet som har truffet vedtaket.

§ 35. Reaksjonsmidler

Ved overtredelse av denne forskriftens bestemmelser eller vedtak fattet i medhold av den gjelder bestemmelsene i brann- og eksplosjonsvernloven §§ 37 - 40 og 42 tilsvarende. DSB kan trekke tilbake ADR-kompetansebevis ved overtredelse av bestemmelser i lov, forskrift eller dersom særlige grunner tilsier det. DSB avgjør når og på hvilke vilkår kompetansebeviset kan gis tilbake etter en slik tilbaketrekking.

§ 36. Fravik

DSB kan fravike bestemmelsene i denne forskriften i enkelttilfeller når særlige grunner foreligger og det ikke strider mot internasjonale avtaler som Norge har inngått. Fravik må være begrenset i tid og gjelde for tydelige definerte transportoperasjoner. Det kan settes særskilte betingelser for slike fravik. Ved vurderingen av om fravik skal gis legges spesielt vekt på at sikkerhetsnivået opprettholdes på tross av et fravik.

På grunn av EØS avtalen setter også artikkel 6 (5) i direktiv 2008/68/EF begrensninger på hvilke fravik Norge kan tillate i enkeltsaker.